

ARBEIDSMILJØHEFTE FOR HEISMONTØRFAGET

FORORD

Formålet med denne HMS boken er å opplyse om hva som minimum kreves for å opprettholde sikkerhet og arbeidsmiljøet på arbeidsplassen. I noen tilfeller kan bedriften ha strengere regler enn loven. Loven kan ikke fravikes ved avtale til ugunst for arbeidstaker med mindre det er særskilt fastsatt.

Ikke start arbeidet dersom alt av sikkerhet og andre forhold ikke er på plass! Benytt ditt verneombud ved spørsmål ang HMS.

Begrepet HMS omfatter helse, miljø og sikkerhet i all arbeidssammenheng. HMS-begrepet er forankret Internkontrollforskriften.

Arbeidsgiver har ansvaret for at arbeidstakerne har et forsvarlig arbeidsmiljø. Arbeidsgiveren skal sørge for å innarbeide relevante deler av byggherrens SHA-plan i virksomhetens internkontroll.

Arbeidstakere har både en rett og en plikt til å medvirke i arbeidsmiljøarbeidet og komme med innspill til forbedringstiltak.

Byggherren er den som får utført et bygg eller anleggsarbeid.

Aktuelle lover, forskrifter og avtaler

- Arbeidsmiljøloven
- Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning
- Forskrift om utførelse av arbeidet
- Forskrift om tiltaks og grenseverdier
- Produsentforskriften
- Forskrift om administrative ordninger
- Byggherreforskriften
- Internkontrollforskriften
- Ferieloven
- Overenskomsten for heisfaget

INNHOLDSFORTEGNELSE

Side 2 Forord

Side 4 Spise, skifte og sanitærforhold

Side 5 Belysning

Side 6 Arbeid i høyden, bruk av stige

Side 7 Bruk av stillaser

Side 8 Rekkverk og avsperring

Side 9 Fallsikring

Side 10 Løfteredskap, opplæring

Side 11 Personlig verneutstyr (PVU)

Side 12 Vibrasjoner

Side 13 Kjemikaler

Side 14 Kjemikalier og ulike typer forurensing i arbeidsmiljøet

Side 15 Asbest

Side 16 Varmt arbeid

Side 17 Arbeid på elektrisk anlegg - FSE

Side 18 Entring av sjakt

Side 19 Kalde og varme arbeidsplasser

Side 20 Risikovurdering og Sikker jobbanalyse (SJA)

Side 21 Arbeidstid

Side 22 AKAN, rus og avhengighet

Side 23 Verneombud, bilkjøring

Side 24 Viktige telefonnummer, nettsider

SPISE, SKIFTE OG SANITÆRFORHOLD

Spise, skifte og sanitærforhold reguleres av Overenskomsten for heisfaget samt av Arbeidsplassforskriften.

Overenskomstens krav ved inntil 6 personer:

Rigges med 1 brakkeenhet (standardenhet på ca. 7,4 x 2,5 m).

Enheten skal inneholde adskilt spiserom med tekjøkken, kjøleskap, oppvaskum, min. 1m² spiseplass pr. person. Dessuten skal enheten inneholde wc med vask og dusj, 2 tappesteder, låsbart skap til gangtøy samt åpen plass til lomp, tilsammen minimum ca. 50 cm pr. person.

Ved mannskapsstyrker under 6 personer kan mindre enheter benyttes. Ved slike enheter sløyfes dusjen når standarden for øvrig opprettholdes. Vider er det beskrevet hvordan det skal rigges for inntil 12, 16 og 40 personer.

Utdrag fra Arbeidsplassforskriften:

§3-1 og 2 Personalrom skal være hensiktsmessig plassert i henhold til arbeidssted, og dimensjoneres etter antall personer og innredes med antall bord og stoler tilpasset antall arbeidere

§3-4 Garderobe, atskilt for kvinner/menn, låsbart skap, tilstrekkelig plass

§3-5 Spiserom tilpasset det største antall arbeidstakere som skal spise samtidig. Hensiktsmessig innredet.

§3-6 Vaskerom, særskilt vaskested, kaldt og varmt vann

§3-7 Toalett, adskilt kvinner/menn, passende antall, håndvask.

§3-9 Tørke av klær. Ved utendørs arbeid skal det være tørkerom.

§3-10 Førstehjelpsutstyr skal være lett tilgjengelig.

Spiserommet skal som hovedregel ha dagslys og utsyn. Dette er spesielt viktig dersom de øvrige arbeidslokalene, slik som en heissjakt, ikke tilfredsstillter kravene til dagslys og utsyn.

Et eksempel på hvordan en spiseplass ikke skal være!

BELYSNING

For dårlig belysning på arbeidsplassen øker risikoen for skader, ulykker og kan gi belastningsskader. Riktige lyskilder for oppgaven og plassering av lyskilder er viktig.

Arbeidsmiljøloven krever tilfredsstillende lysforhold for å verne arbeidstakeres sikkerhet og helse. Det skal være gode farge- og kontrastforhold uten for store luminansforskjeller innen synsfeltet ut fra arbeidets art og arbeidstakerens syn. Loven har ikke angitt lystekniske krav til byggeplasser. Verdiene må avledes av krav til annen beslektet virksomhet som for eksempel innendørs industri.

I en rapport fra SINTEF* fremgår disse verdiene som bør være retningsgivende

Ved innearbeid på byggeplass

Ved grovarbeid => 200 lux

Fint arbeid => 300 lux

Anbefalt lysstyrke ved lesing av teknisk tegning => 750 lux

Utendørs

Ved oppføring av bygningsskall => 100 lux

Forskriftskrav i NS-EN 81-20 om minimum 200 lux i maskinrom, ved apparatskap og ved heismaskin. 50 lux en meter over sjakgruve og stoltak.

Lyskilder Innendørs er lysrør, kompaktlysrør, led og halogen mest brukt. Lysrørbelysning brukes der man kan lage en tilnærmet fast installasjon, mens halogen og kompaktlysrør brukes i flyttbare lyskaster.

**Denne rapporten kan bestilles av SINTEF, byggforskserie 503.434*

**Behovet for god belysning øker betraktelig med alderen.
Det er derfor viktig å lett kunne tilpasse lysforholdene til den enkelte.**

Rot og dårlig belysning på byggeplassen utgjør en sikkerhetsrisiko.

ARBEID I HØYDEN

Fall er en av de vanligste årsakene til skader og dødsfall på arbeidsplasser. Derfor er det viktig at arbeidsgiver kartlegger farer og vurderer risikoen slik at arbeidet foregår på en sikker måte.

Prøv helst å unngå at ansatte må arbeide i høyden. Hvis det ikke er mulig: sørg for at arbeidet blir mest mulig kortvarig.

BRUK AV STIGE

Stige skal i hovedsak brukes til adkomst, og ikke som arbeidsplattform. Stige kan brukes når det ikke vil være hensiktsmessig å bruke annet og sikrere arbeidsutstyr.

- Stigen skal oppstilles på en slik måte at stabiliteten er sikret under bruk.
- Stigen skal sikres mot utglidning. Så langt det er praktisk mulig skal stigen festes i toppen eller sikres på annen måte.
- Stigen skal brukes slik at arbeidstakerne hele tiden har et sikkert grep og står støtt.
- Stigen må rage minst 1 meter over adkomstnivået. Dette gjør det enklere å gå av og på stigen.
- Når en stige skal brukes som atkomst, skal den alltid sikres i toppen.

Fra vedlegg F, NS-EN 81-20:

I henhold til typen gruestige som velges ved prosjektering av en heisinstallasjon, skal stigen lagres permanent i heisgruen slik at den ikke kan fjernes fra sjakten eller brukes til andre formål.

BRUK AV STILLAS

Stillasmontører skal ha opplæring i montering av stillas. Det er ulike krav til opplæring avhengig av høyden på øverste stillasgulv. Kravet til opplæring gjelder også ved montering, demontering, endring og kontroll av rullestillaser fra to meter. Brukere av stillas skal ha opplæring i bruk av det aktuelle stillaset.

-Fundamentering: Stillaset skal være solid understøttet. Det må kontrolleres jevnlig om det har skjedd setninger i grunnen.

-Atkomst: Stillaset må ha en sikker atkomst.

-Skilting: Stillas skal være merket med et lett synlig skilt som viser om stillaset er trygt å bruke, alternativt om at det ikke er tillatt å bruke.

-Forankring: Stillas som ikke er konstruert for å være frittstående eller hengende må ha tilstrekkelig forankring. Forankringene må dimensjoneres for til belastningene stillaset utsettes for. Forankringer skal prøves med 20 % høyere belastning enn de beregnes for.

-Stillasgulv: Stillasgulvet må være festet slik at det ikke vipper og forskyver seg ved normal bruk, og stillasgulvet skal være tett slik at ting ikke faller ned på andre.

-Rekkverk: Stillas skal som hovedregel være utstyrt med rekkverk i form av hånd, kne og fotlist. Dersom fotlist ikke er tilstrekkelig for å forhindre at gjenstander kan falle ned, skal rekkverket dekket med nett eller skjermer. Avstand til vegg skal være maks 0,30 m.

-Opplæring: Alle som skal montere, endre, demontere eller kontrollere stillas over 2 meter, skal ha dokumentert opplæring. Arbeidsgiver skal også påse at arbeidstaker får øvelse i bruk av sikringsutstyr mot fall.

Bildet til venstre viser stillasesko som er blitt kappet.

Bildet til høyre viser et sertifikat for godkjent platting/stillase. Skal merkes med belastningsklasse.

DIMENSJONERING AV REKKVERK/AVSPERRING AV SJAKT

Der det skal være rekkverk skal det ha en slik høyde og utforming at sikring oppnås og at arbeidstakerne ikke utsettes for fare.

Høyden på rekkverket skal være minst 1 meter. Rekkverkshøyden på systemstillas kan reduseres til et absolutt minstemål på 0,95 meter.

Rekkverket skal ikke ha så store åpninger at det innebærer fare for at arbeidstakere kan falle igjennom. Når det som fallsikring benyttes horisontale lister skal det være minst en knelist plassert midt mellom håndlist og gulv eller fotlist.

Noen bedrifter kan ha strengere krav enn forskriften. Da skal dette følges.

REKKVERK PÅ STOLTAKET

Hvis avstanden mellom stolen og veggen er mer en 300mm inntil 500 mm, skal rekkverket ha en høyde på minst 700 mm.

Hvis avstanden mellom stolen og veggen overstiger 500 mm, skal rekkverket ha en høyde på minst 1100 mm.

BRUK AV FALLSELE/FALLSIKRING

Dersom annet vern ikke kan oppnås skal fallsele benyttes.

Ansatte skal fortrinnsvis være vernet ved hjelp av tekniske installasjoner på arbeidsplassen som rekkverk eller ved endring av arbeidsmetoder eller arbeidsprosesser. Personlig verneutstyr skal brukes hvis det likevel er risiko for at arbeidstakeren kan bli utsatt for farlige påvirkninger. (EN 361-kroppsele)

Arbeidsgiver skal sørge for **opplæring** i riktig bruk samt sørge for **årlig kontroll** av fallselen i henhold til produsentens spesifikasjoner. Du selv skal ha den visuelle kontrollen før selen tas i bruk.

Husk å feste selen godt til kroppen i henhold til brukerveiledning.
Det er en viktig forutsetning ved bruk av fallsele at man aldri arbeider alene.

RING 110 VED BEHOV FOR EVAKUERING.

For å unngå hengetraumer er det viktig at pasienten henger så rett som mulig. Hengetraumer kan oppstå etter kort tid.

HVA ER HENGETRAUME

Ved hengetraume blir personen hengende i en sele e.l. i loddrett posisjon uten bevegelse, spesielt av lår og legger. Det vil da hope seg opp mye blod i bein som i liten grad returneres via venene slik det normalt gjør.

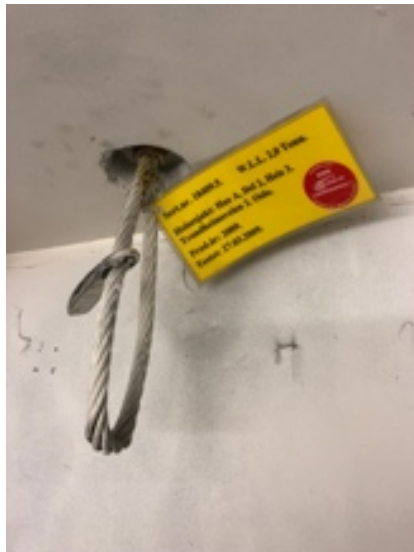
Det oppstår da fare for alvorlig sirkulasjonssvikt, og viktige organer som hjerne, lunger, lever og hjerte får tilført for lite blod til å kunne fungere normalt - gradert alt etter alvorret i situasjonen.

LØFTEREDSKAP

Alle løfteredskap, taljer, opphengskroker skal kontrolleres minst hver 12 måned av sertifisert kontrollorgan før det tas i bruk. Krokene skal merkes og være sporbare. Spør alltid etter sertifikat for sertifisering.

Sertifiseringsorgan utpekt av Arbeidstilsynet

Sertifiseringsorganer er virksomheter som er utpekt av Arbeidstilsynet for å sertifisere virksomheter som vil drive sakkyndig kontroll og sertifisert opplæring. Ordningen gjelder arbeidsutstyr.

Eksempel på krok som merket og sertifisert

Ønsker du å kontrollere om virksomheten er godkjent, logg deg inn på www.sert555.no

OPPLÆRING

Arbeidsgiver skal sørge for at alle arbeidstakere får den opplæringen, øvelsen og instruksjonen de trenger for å utføre arbeidet på en trygg måte.

Forskrift om «Utførelse av arbeidet» §10 og «Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning» §8 setter krav til opplæring av ansatte. Herunder bruk av lift, løfteredskap, arbeidsutstyr og personlig verneutstyr (PVU).

PERSONLIG VERNEUTSTYR (PVU)

Når det ikke på annen måte kan tas forholdsregler for å oppnå tilstrekkelig vern om liv eller helse, skal arbeidsgiver sørge for at tilfredsstillende personlig verneutstyr stilles til arbeidstakers rådighet, at arbeidstaker gis opplæring i bruken av utstyret og at det tas i bruk.

Eksempler på personlig verneutstyr:

- Arbeidstøy
- Vernesko
- Hjelm
- Skallecaps (erstatte ikke hjelm)
- Hansker
- Vernebriller (eventuelt vernebriller med styrke)
- Kneputer
- Fallsele
- Støvmaske
- Friskluftsmaske med filter
- FSE: matre med klyper, 500/1000V hansker, visir
- Lock out/tag out sett (Lås for sikringer)

1	2	3	4
Slitasjemotstand	Skjæreb Bestandighet	Rive fasthet	Punkteringsmotstand
Materialet utsettes for sliping med sandpapir under et gitt trykk. Skala fra 1 til 4.	Antall runder med et rundt skjæreblad som må til for å skjære gjennom materialet. Beskyttelsesfunksjon. Skala 1-5 der 5.	Regnes ut i fra den kraft som er nødvendig for å rive i stykker hanskematerialet. Angis i skala 1-4.	Viser hvor mye kraft som må til for å punktere hanskematerialet med en spiss gjenstand. Angis i skala 1-4

Merking av hansker.

En hjelm er ferskvare. Sjekk datostempling i hjelmen.

VIBRASJON

Vibrasjon er mekaniske rørelse fra underlag, maskiner eller arbeidsutstyr. Arbeidstaker kan få helseplager og skader av slike vibrasjoner. Det er vanlig å skille mellom helkroppsvibrasjoner og hånd og armvibrasjoner.

Mulige skader ved hånd og armvibrasjon

Kan gi risiko for skade på blodkar, nerver og muskler. Vanlige symptomer er «hvite fingre» (Raynauds fenomen), smerter, hovne fingre, nedsett kraft og vansker med å koordinere kroppsrørsler.

Arbeidsgiver skal kartlegge hvilket arbeidsutstyr som gir vibrasjoner, vurdere risikoen arbeidstakeren har for å bli skadet av vibrasjonene, og iverksette tiltak for å redusere risikoen for skader.

Tiltak kan være

- Bytte på med å borre/begrense tiden.
- Anskaffe verktøy/drill med lavest mulig vibrasjon.
- Bruke «ferske» gode borr.
- Benytte hansker med demping.
- Mure inn ankerskinner.

«Hvite fingre», Raynauds fenomen

KJEMIKALIER

I heisbransjen bruker vi en rekke oljer og kjemikalier. Dette kan være kjemikalier virksomheten kjøper inn eller kjemikalier som dannes i ulike prosesser i virksomheten. Helserisikoen avhenger av hvilke farlige egenskaper kjemikaliene har, og av hvor mye og hvor lenge man eksponeres for dem.

Arbeidsgiver skal kartlegge og risikovurdere bruken av kjemikalier og faren for eksponering. På grunnlag av risikovurderingen må arbeidsgiver iverksette tiltak for å fjerne eller redusere eksponeringen.

Arbeidstaker skal ha opplæring og informasjon om:

- De farlige kjemikaliene på arbeidsplassen.
- Kjemikalienes navn og den risiko de medfører for helse og sikkerhet.
- Bruk av stoffkartoteket.
- Riktig bruk av det arbeidsutstyret som anvendes.
- Håndtering av driftsforstyrrelser og nødsituasjoner som kan oppstå.

Stoffkartotek er en samling av sikkerhetsdatablad, informasjonsblad og annen informasjon om alle de helsefarlige kjemikaliene i virksomheten.

Eksponering Innånding, gjennom huden, eller ved svelging.

Hydraulikkolje Det er ikke påvist at hydraulikkolje er noe farligere enn andre olje typer. Men vi har kjennskap til at flere har utviklet allergi på grunn av gjentakende kontakt med hydraulikkolje. Det er viktig å sørge for god utlufting av maskinrommet før arbeidet starter pga oljedamp.

Ulike typer forurensing i arbeidsmiljøet

Aerosoler. Oljetåke og ulike typer støv i lufta som kan være sammensatt av ulike kjemiske forbindelser og biologisk materiale

Støv er mineralstøv som asbest eller kvarts, syntetisk glassfiber, keramiske fibre, trestøv og metallholdig støv.

Røyk er aerosoler av meget små faste partikler som er dannet i kjemiske eller termiske prosesser.

Gass er stoffer som ved trykk på 1 atm og romtemperatur forekommer som gass, hvor molekylene beveger seg fritt i rommet

Damp er gassfase av en kjemisk forbindelse som er et fast stoff eller en væske ved trykk på 1 atm og romtemperatur.

Husk å kildesortere avfallet

ASBEST

Asbestmaterialer ble tidligere brukt i bygninger og installasjoner og finnes fortsatt i en rekke bygg. Normalt vil ikke asbestholdige plater innebære noen risiko med mindre de skades, bearbeides eller utsettes for påkjenninger. I heisbransjen ble dette tidligere brukt på bremsebånd, som isolasjon i dører og i apparatskap.

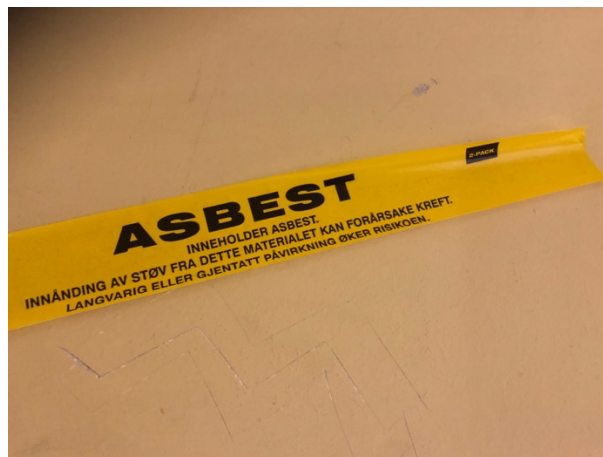
Lungekreft, lungehinnekreft og asbestose er sykdommer som er forbundet med asbest. Risikoen oppstår først når løse asbestfibre opptrer i form av støv som kan pustes inn.

- Det er krav om risikovurdering.
- Kreves tillatelse fra Arbeidstilsynet for å jobbe med Asbest.
- Krav til helseundersøkelse av eksponerte arbeidstakere.

Forskrifter

Forskrift om utførelse av arbeidet

Forskrift om tiltaks og grenseverdier

Ta kontakt med din arbeidsleder ved mistanke om asbest. Arbeidet må avsluttes, og prøver sendes inn til et laboratorium for analyse. Verneombudet og en yrkeshygieniker fra bedriftshelsetjenesten kan bistå.

Det finnes også andre helsefarlige produkter som kan sidestilles med asbest.

VARMT ARBEID

Varmt arbeid er for eksempel sveising, termisk skjæring, lodding og sliping.

Varmt arbeid kan foregå på ulike materialer, særlig metall og plast. Forskrift om utførelse av arbeid, kapittel 5, stiller særskilte krav til arbeidsmiljøet ved utførelse av varmt arbeid.

Materiale som skal brukes i varmt arbeid, kan være behandlet med ulike typer maling, lakk og primere samt korrosjonsbestandige metaller. Hvis materialet er overflatebehandlet, må man være spesielt oppmerksom på epoksy- og polyuretanprodukter.

Husk

- Oppdatert kurs/sertifikat i varme arbeider.
- Rydd/rengjør arbeidstedet for avfall og støv.
- Tette åpne sprekker med våte kluter, steinull etc.
- Slukkeutstyr av hensiktsmessig type i umiddelbar nærhet.
- Brannvakt der det er påkrevet.
- Aldri forlate arbeidstedet før alle gnister eller glør er slukket.
- Særskilt tillatelse i rom med eksplosjonsfare.

Arbeid på elektriske anlegg - FSE

Hvert år rammes omkring 3000 yrkesaktive av strø姆ulykker her i landet. Undersøkelser viser at personer utsatt for strø姆ulykker kan få helseplager som nerveskader, muskel og skjelettlidelser samt psykiske ettervirkninger som følge av hendelsen. Forebyggende arbeid er viktig for å redusere forekomsten av ulykker og for å sørge for et friskt arbeidsliv

Vi skal jobbe etter FSE forskriften (*Forskrift om sikkerhet ved arbeid i og drift av elektriske anlegg*). Husk at du skal ha bransjerettet opplæring i FSE forskriften minst hver 12 måned. Førstehjelpskurs skal gjentas årlig. Uten kurs kan du ikke jobbe i sjakten eller i maskinrommet.

Arbeidsmetodene som er nevnt i FSE forskriften

- Arbeid på frakoblet anlegg.
- Arbeid nær ved spenningsatte deler.
- Arbeid under spenning.

HUSK ALLTID MINST 2 SIKKERHETSBARRIERER

Melding av strø姆ulykker med personskade skal skje til DSB via det elektroniske skjemaet «Elulykke med personskade» som ligger tilgjengelig på direktoratets hjemmeside. Det anbefales at alle ulykker meldes inn uavhengig av om det er synlige skader eller ikke da denne dokumentasjonen kan være nyttig dersom det i ettertid dukker opp senskader. Dette gjøres av bedriften.

I Appen Strø姆ulykke finnes mye nyttig informasjon.

**Kontakt alltid lege dersom du har fått strømgjennomgang.
Det vil si med strø姆vei igjennom kroppen.**

ENTRING AV SIAKT

Det finnes dessverre flere eksempler hvor ufaglærte har overkoblet dørkontakter eller stoppknapper som ikke fungerer. Det er derfor viktig å alltid foreta en sikker entring av sjakt.

**De fleste bedrifter har utarbeidet egne rutiner for sikker entring av sjakt.
Disse må følges.**

Sikker entring av sjakt eller stoltak:

- Kontroller om stoppknapp fungerer.
- Kontroller servicebryter.
- Kontroller at sikkerhetsserien ikke er overkoblet.
- Kontroll av redningsrom over og under heisen.
- Fungerer heisalarmen/dekning på mobiltelefon.
- Bremsen kan stanse heisen.
- Kjør alltid i retning ned først ved kjøring på revisjon.

Noen har overkoblet en dørkontakt.

Krav til redningsrom på stoltak og i grube etter NS-EN 81-20.

- Stående stilling: 0,4 x 0,5 m (horisontale mål), 2 m (høyde)
- Sammenkrøpet stiling: 0.5 x 0.7 m (horisontale mål), 1 m (høyde)
- Liggende stilling: 0,7 x 1,0 m (horisontale mål), 0,5 m (høyde) for bare sjaktbunn

Standarden krever at etasjedøren som gir tilgang til sjaktbunnen, skal kunne åpnes fra sjakten.

TEMPERATURER – KALDE OG VARME ARBEIDSPLASSE

Det kan være svært ubehagelig når det er for varmt eller for kaldt på arbeidsplassen. Arbeidsgiver har et ansvar for å planlegge og tilrettelegge, men du har ikke rett til å gå hjem på grunn av temperaturproblemene alene.

Lov eller forskrifter inneholder ingen faste temperaturgrenser, men Arbeidstilsynet anbefaler at temperaturen holdes under 22°C ved fysisk lett innarbeid i perioder med oppvarmings-behov. Temperatur under 19°C eller over 26°C skal unngås.

UTEARBEID I EKSTREM KULDE

Opplevelsen av kulde er avhengig av både temperatur, vind og fuktighet. Verneombudet kan avbryte arbeidet dersom det mener at temperaturen innebærer umiddelbar risiko for sikkerhet og helse.

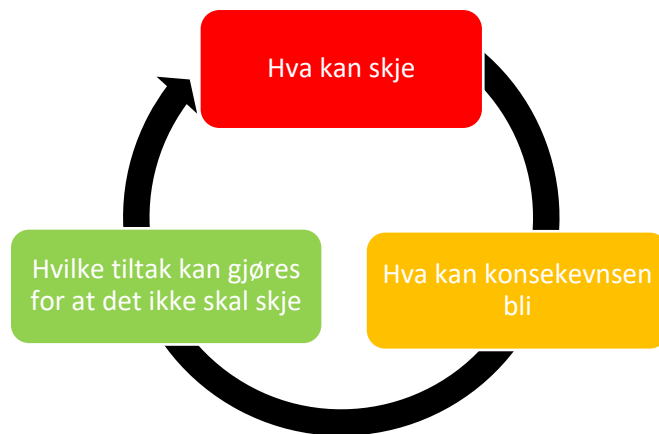
Det er inngått enkelte lokale avtaler om at arbeidet stanser ved temperaturer under minus 20°C.

Dersom normalt varmt tøy ikke gir tilstrekkelig vern mot kulden, må arbeidsgiveren stille nødvendig ekstra bekledning til disposisjon. Slik bekledning regnes som personlig verneutstyr, og skal bekostes av arbeidsgiveren. Ref. Arbeidstilsynets nettside.

RISIKOVURDERING OG SIKKERJOBBANALYSE (SJA)

Alle virksomheter skal kartlegge og vurdere alle farer og problemer og vurdere risikoen knyttet til arbeidet. Arbeidsgiver har ansvar for at dette blir gjennomført. Målet er at ingen blir skadet eller syk på grunn av arbeidet.

I en risikovurdering/SJA skal man vurdere farene og finne tiltakene

Risikovurderingen/sikkerjobbanalyse skal gjennomføres i samarbeid med arbeidstakerne, verneombud. Det skal ikke være et «skrivebords produkt», men må skje etter en befaring på arbeidsstedet.

Eksempler på farefullt arbeid som vil kreve en SJA er demontering av heis, wire og skiveskift, ombygging eller andre oppgaver hvor det ikke finnes faste rutiner.

Hvis dere er usikre på hvordan dere skal vurdere risikoen på arbeidsplassen, eller det er faremomenter som er kompliserte, kan dere for eksempel søke hjelp fra bedriftshelsetjeneste. Men husk, at uansett hvem som utfører arbeidet i praksis, så er det arbeidsgiver som har ansvar for risikovurderingen.

Bruk av underentreprenører, herunder bortsetting av heisdemontering.

«Hovedbedrift» er en rolle som en av virksomhetene må påta seg når flere virksomheter utfører arbeid på samme bygge eller anleggsplass (AML §2).

Dette innebærer at de innleide skal omfattes av minimum hovedbedriftens HMS rutiner.

Arbeidstid

Arbeidstid er den tiden arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiver. Det er grenser for arbeidstidens lengde og fordeling gjennom døgnet.

Arbeidstid (Overenskomsten)

- Den ordinære arbeidstid skal ikke overstige 37,5 timer pr. uke.
- Den daglige arbeidstid skal legges mellom kl. 0700 og kl. 1700 i ukens 5 første virkedager. Se egen lokalavtale.

Overtid (Overenskomsten)

- Overtidsarbeid kan anvendes i den utstrekning som Arbeidsmiljøloven hjemler. Overtidsarbeid bør innskrenkes til det minst mulige, og i særdeleshet ikke overdrives av eller overfor den enkelte arbeider. Det vises til Arbeidsmiljølovens § 10-6.
- Overtid ut over 200 t. pr. ansatt pr. år skal i forkant avtales med de tillitsvalgte.
- Arbeiderne skal også innenfor rammen av den loven fastsatte begrensning av adgangen til overtidarbeid enkeltvis være berettiget til fritakelse for overtidarbeid ved særlige anledninger som møter, samt også av andre private grunner.

Overtidsarbeid betales minimum med følgende tilleggsprosent:

- Arbeid i de fem første virkedager i uken betales med 50 % tillegg inntil kl. 2100 etter endt ordinær arbeidstid.
- For overtidarbeid mellom kl. 2100 og ordinær arbeidstids begynnelse betales 100 % tillegg.
- Arbeid på lørdager og dager før helligdager etter den ordinære arbeidstid og arbeid på søn og helligdager inntil siste helligdag kl. 2200 betales med 100 %.

Du kan ikke jobbe mer enn:

- 10 timer i løpet av 7 dager.**
- 25 timer i løpet av 4 sammenhengende uker.**
- 200 timer i løpet av 52 uker**

- Arbeid om natten og søn/helligdager er i utgangspunktet forbudt.**
- «Flate timer» uten overtidstillegg skal ikke forekomme.**

AKAN, RUS OG AVHENGIGHET

Akan kompetansesenter er en ideell organisasjon som eies av NHO, LO og staten. Formålet er å sette hele det norske arbeidsliv i stand til å forebygge rus og avhengighet slik at sykefravær reduseres, og effektivitet og livskvalitet økes. Er din bedrift en AKAN bedrift?

Avhengighet kan bl.a. være:

- Alkohol og/eller narkotika
- Medikamenter
- Pengespill
- Dataspill

En individuell Akan-avtale er et tilbud til ansatte som har utviklet eller er i ferd med å utvikle et problematisk forhold til rus eller spill. Avtalen sikrer tett oppfølging over en gitt periode og er bindende for både arbeidstaker og arbeidsgiver. Intensjonen ved å tilby Akan-avtale er å hjelpe den ansatte med sitt problem samtidig som de får være i jobb.

Når retningslinjene utgjør en del av Ansettelses og arbeidsreglementet, reiser dette spørsmålet om en arbeidstaker alltid må gis et Akan-tilbud før vedkommende kan sies opp eller avskjediges under henvisning til arbeidsrelatert alkoholpåvirkning.

Nettside www.akan.no

VERNEOMBUD

Verneombudets rolle er å ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. Hvis du oppdager forhold som kan føre til ulykker eller helsefare, skal du straks varsle ledelsen og de som er utsatt for faren. Blir ikke dette fulgt opp, så ta kontakt med ditt verneombud.

- Velges av og blant arbeidstakerne.
- Verneombud skal ha minimum 40 timers kurs.
- Verneombudet skal få nødvendig tid til oppgaven.
- Verneombudet har rett til å stanse arbeidet dersom det er fare for liv og helse.
- Verneombudet skal foreta vernerunder.
- Verneombudet skal ha en aktiv rolle i bedriftens HMS arbeid.
- Verneombudet skal tas med på råd.

Les mer i Arbeidsmiljøloven og i Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning.

BILKJØRING

Mange montører tilbringer mye tid i bilen på kjøring mellom oppdrag, eller på vei til og fra arbeidsted. Dette er også definert som arbeidstid. Du skal her være dekket av yrkesskadeforsikringen, så sant du har kjørt forsvarlig.

Løse gjenstander kan bli livsfarlige projektiler hvis du pakker bilen feil. Selv et løst nettbrett i baksetet kan ta liv. En usikret Ipad i baksetet farer fremover med en kraft på 96 kg i en kollisjon i 100 kilometer i timen

Store gjenstander skal plasseres i bagasjerommet eller sikres i et bagasjenett. Bruk innebygde kroker for å hindre at tung last sklir inn i baksetet.

Mobilbruk Det er forbudt å taste og surfe på mobilen mens du kjører bil.

Påvirket tilstand Ikke kjør bil påvirket av alkohol, legemidler eller annen rus.

Teknisk stand Se til at bilen er i god teknisk stand og bruk bilbelte.

VIKTIGE TELEFONNUMMER

Ambulanse 113

Politi 112

Brannvesenet 110

Arbeidstilsynet 73 19 97 00

DSB 23 08 07 10

Ditt verneombud _____

Bedriftshelsetjenesten _____

HMF 22 17 45 50

Din bedrift skal ha egne interne varslingsrutiner ved alvorlige ulykker.

Nettsider

Heismontørens Fagforening www.heis.no

Arbeidstilsynet www.arbeidstilsynet.no

Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap www.dsb.no

Fair Play Bygg Oslo www.fairplaybyggoslo.no

Lovdata www.lovdata.no

Akan www.akan.no

HBU www.heisutdanning.no

OPPHEI www.opphei.no

Statens arbeidsmiljøinstitutt www.stami.no